

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупаљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионарима и механџијама из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

ОСУДА НЕВИНОГА

(НАСТАВАК)

У недељу, 28., посетио је жену Цитенову окружни физик Д-р Фелдман. И на његово питање именовала је мужа свога као учиниоца а штап као оруђе дела. На Д-р Фелдмана болесница је правила упечаток као да је за саслушања подобна, зато похита да зове истражног судију. Пре но што је са њим дошао, повређена је последњи пут причешћева. По том је почето саслушавање. Питана за своје девојачко презиме, рече да се зове: Дапер и Дамен, и тек кад јој се рекло да није тако, каза: Хертл. Ево протокола њезина саслушања:

- Ко вас је ударао?
- Мој муж.
- Чиме вас је ударао?
- Задњим штапом.
- Куда вас је ударао?
- У леђа.
- Да вас није тукао каквим чекињем?
- Не, штапом.
- Је ли вас више пута ударао?
- Не, мислим једанпут само.
- Да ли нисте после првог ударца онесвеснели?
- То не знам, то не могу да кажем.
- Где вас је муж тукао?
- У соби где је крчма, господине судија.
- Беше ли још ко с вашим мужем?
- Не.
- Дакле, он вас је изненада напао?
- Да, ја се томе ни мало нисам надала, он ме је без узрока тукао. Не надајући се, све се догоди без ларме.

На тај исказ закле се жена Цитенова. Да он није без противречности, јасно је и не треба јамачно за то никаква коментара. Ако узмемо у вид раније исказе, у којима је, осем мужа свога, именовала као учиниоца још Розбаха, неког Вернера, стражара, Штурма и Функција, а као оруђе песницу, „неку ствар“, кључ, чекињ, батину, штап, воловску жилу, онда не можемо да се не задивимо како је могла бити заклета ова жена.

Није овде у питању казивање онога који је на самрти. Жена Цитенова доиста је религиозна и Богу предана; то доказује што је трпељиво сносила све поступке мужевљеве. Са гледишта Криминалистике, нарочито Криминалне Психологије, овде није од многе важности у овом случају што су речи ове жене *речи једног на самрти*, него је од значаја поглавито то: што су те речи *речи једног по глави тешко повређеног лица*. С тога гледишта хоћемо да тачније посматрамо исказ ове жене.

Крафт-Ебинг у своје спису: „Начела Криминалне Психологије за правнике“ (немачка стручна критика нимало не претерује кад тврди, да је то књига, коју би сваки истражни судија требао на памет да зна пре него би се примио одговорности пуног посла последничког) свраћа пажњу на последнице, које могу доћи од повреда на глави. „И саме незнатне повреде на глави могу јакo реметити душевне функције“, вели он на ст. 147. Искуство учи, да у том случају често наступе поремећаји памћења у већој или мањој мери, кроз дуже или краће време (тако звана општа или парцијелна амнезија). При свем том није истина, да такви поремећаји у памћењу или,

боље рећи, да губитак памћења бива само услед повреда; много их је више код епилептичара и људи који су много умом радиле. Познат је случај с једним дипломатом, који, чинећи неку визиту, хтеде ди се пријави преко служитеља, па, место тога, окрете се своје пратиоцу с речма: „За Бога, кажите ми како ми је име.“ — Био је случај, да је један од најзнаменитијих професора теолошког факултета, враћајући се једном из неке посете, дошао у полицијску управу и, казавши своје име, запитао: „Молим, где станујем ја?“ — То су случајеви амнезије, и то таке, којима никакве повреде главе нису претходиле; ми их овде наводимо само тога ради, да бисмо изнели поступност, која иде од мањег ка већем. Јер кад има таквих поремећаја у памћењу услед саме умне пренапрегнутости мозга, много је појмљивије да их има и услед физичког напада на моздану масу, услед повреде. Прибележен је случај, како је код неког војника, од чије је моздане масе нешто изгубљено при отвору лобање му, нестало услед тога свести за бројеве 5 и 7 за неко време. На једној од психатариских клиника у Прагу догоди се лане овај случај: Нека девојка би повређена и у мишљењу поремећена услед пада греде на главу јој; није заборавила рачунати, али је услед тога заборавила све називе (чешке) цифара. Гусенбауер, последник Вилротов на бечкој катедри за хирургију, прича један случај, који изгледа да ће у медицини, како један лекар каже, да постане класичан. Гусенбауер с једним својим пријатељем, уз пратњу двојице вођа, пео се далеко уз висију бернску. Силазећи, његон се пријатељ некако омакне на једној клизавој стени и падне на 2-3 метра ниже глечерско поље, повредивши се у слепоочном делу тако, да је из ране јако лила крв, те и свест изгуби. После 2-3 минута дође себи, али се не сећаше више ничег, што је било пред тим. Ништа није знао о пењању, ни о прекрасној перспективи, у којој је мало час уживао и т. д.

Из читава низа случајева, које Ханс Грос саопштава, да наведемо један по најхарактеристичнији из његове Криминалне Психологије (ст. 361). Неки барон од С стропошта се са ивице једне стене и тако се повреди, да недељу дана није дошао до свести. Кад је оздравио, не само што ништа није знао о паду свом него ни о свему ономе, што се на сат и по до два сата пре тога догађало, није се баш ни најмање сећао.

Кариантер прича један тако исто типичан случај. Један, возећи се у колима шетње ради, испадне из кола услед тога што се коњи поплашише и добије јак потрес мозга. Кад је оздравио, није се сећао ничега, што је непосредно претходило том несрећном случају; све је био заборавио, само се једино још тога могао опоменути, да се од прилике на пола миље испред места несреће сусрео с неким пријатељем својим.

Питање је медицине како може то да буде; Криминалистика има да рачуна с фактом, да то заиста може да буде и да бива. Према томе треба судити о повреди и исказу жене Цитенове. И њене су повреде биле такве, да је последња, најновија сфера свести, а то ће рећи и сећање на последње ударце, којима су јој повреде нанесене и који су догађају претходили, сасвим умртвљено, те би се услед тога само од чести и у контурама врло колебљивим враћало. Да је она ударом пометена и тако лишена подобности за сећање, доказ је и то, што се у кући није чула никаква вика њена, а да је само викнула, при боловима од таквих повреда морала би толико викнути, да би је сва кућа чула. Остаје нешто чудно, што

жена Цитенова именује свога мужа као учиниоца. Али је савим неоправдано из тога изводити саучешће Алберта Цитена. Цитен је, као што знамо, често злостављао и тукао своју жену. На кад су жену Цитенову питали ко ју је тукао, њој није ни било могуће да то доведе у везу са самим делом, него је то питање однела на она злостављања пре извршења злочина. Да је тако и никако друкче, види се најбоље из њених речи сестри својој у болници, којој је на питање: Морнице, ко те је тукао? одговорила: „Ти ваљда знаш! Алберт, као и увек“. Речи „као и увек“ говоре за ово мињење. Интересно је шта *Kraft-Ebing* мисли о исказу жене Цитенове. *Paula Lindau* у својој расправи: „Је ли убица Марије Цитен — Цитен или Виљем?“ саопштава места из једног писма овог славног психиатра; ту се каже између осталог и ово: „Исказ жене Цитанове као оне која умире, која је у делиријуму, нема за мене никакве вредности. Њене речи: Цитен, мој муж! само су ехо, не прави говор“.

И ово би требало да је довољно да се зна колико је јако погрешна истрага што се заковала за казивање жеље Цитанове и томе дала снагу доказа.

Хајде да разгледамо најближи после овога „основ подозрења“, оне струготине дрвета. Кад се приметило, да је држак на чекињу, који је у овом злочину послужио као оруђе за извршење, струган ножем, за оне који су истрагом руководили, беше одмах готов факат, да је то могао бити само нож, који је од Цитена одузет кад је у притвор стављан. Стадоше сад обртати тај нож и мучити се е да би се што на њему нашло. И тако господица: ко тражи, наћи ће, поста фатална по Цитена. Тражило се, па се и нашло, али се није и питало, да ли је то што се нашло доиста оно што се тражило. На тај начин, на Цитенову ножићу нађено је: неко око 3 м м. велико, сочивасто тело, још незасушено и црвенкасто, прионуло за корице ножа; за тим у углу ножа неко друго ситно тело, које истрага издвоји као „делић од житнога класа“, и, најзад, „парченце“ велико 1—1, 3 мм. које се показиваше као дрво, дакле — мислило се — мора бити са дршка чекињева.

За оно прво ситно тело рече Д-р Фелдман, да крвна зрнца имају округлу форму, како у људи тако и у осталих сисара; због тога се с правом одрече сав значај овом ситном телу. Ни оно друго ситно тело није више узимато у рачун; али треће! Оно је поверево апотекару Лену да га испита. Не знајући колико су пространа хемиска знања ни каква је микропска извешаност овог човека, нећемо се ни упустити у оцену да ли је тиме учињен и онај правилан корак, по коме би се ово испитивање, од чијег резултата зависи врло много, имало предати у руке једном хемичару од заната. Хоћемо да дубље уђемо само у резултат испитивања. Парченце је било црвено бојено. Апотекар Лен изјави, да је дрво овог парченца дрво дршка чекињева, а то пре свега као да оправда веровање, да црвена боја тога парченца мора бити од крви, а ова опет од жене Цитенове. (Свршиће се).

ИЗ БОЛНИЦЕ ЗА ДУШЕВНЕ БОЛЕСТИ У БЕОГРАДУ

Прилог за грађу за српску судску психијатрију

ЛУДИЛО ГАЊАЊА, УБИСТВО И ПОКУШАЈ УБИСТВА

Саопштио

Д-р Војислав М. Суботић — млађи

Секундарни лекар у болници за душевне болести

(4)

Судско решење

Бр. 20098.

Стоје два дела — убиство из § 155. крив. зак. и покушај убиства из § 155. у вези са § 41. и 44. крив. закона.

Дела ова нису застарела ни заглађена а за суђење истих надлежан је овај суд — § 35. крив. поступка.

У признању оптуженог — 225. крив. пост. има довољно основа за стављање оптуженог под суд — § 161. крив. пост.

Како је пак испуњено и остало што се законом за одлуке ове врсте тражи, то суд по изложеном и

Решава

Да се оптужени Вељко за ова два дела стави под суд, притвор и оков, што му саопштити на потпис.

29. децембра 1898. г.

Г. Милановац.

Рађено у првостепеном суду горњо милановачком, 27. јан, 1899. г.

Протокол претреса

Кривице Вељка Тошића, тежака из Мрчајеваца, кога брани г. Сава Самарџић, адв. олд.

Тужа државни тужилац г. Љ. Кордић, судија окр. суда и приватни тужиоци Љубомир Љ. Јовановић и Саво Терзић из Мрчајеваца од којих Љубомира заступа г. Петар Јелић, адв. овдашњи.

Убијство и покушај убијства.

Извиђали су: председник суда Д. К. Драгутиновић. Судија М. Николић. За судију секретар правник Б. Пегровић. Деловођа, писар Топаловић.

На данашњи претрес дошао је оптужени Вељко, бранилац, државни тужилац, Љубомир Јовановић и Саво Терзић из Мрчајеваца.

Приватни тужилац Љубомир изјави, да жели да га до краја овога дела заступа г. Петар Јелић, адв. олд.

Прочитана је тужба држ. тужиоца под Бр. 139.

Државни тужилац каза: да остаје при тужби с тим, да је прво дело убијства над Петријом кривица из § 155. кр. зак. Поред тога оптужени се налази у стицају обадве кривице, признаје, те према томе су и услови из § 243. кривич. закона и тражи да се оптужени казни смрћу. Љ. Кордић.

1. Дело. Убијство пок. Петрије удове Лазара Јовановића из Мрчајеваца.

Прочитан је исказ убијене Петрије код истражне власти под Бр. 14509.

Прочитан је увиђај под Бр. 14510.

Прочитан је протокол под Бр. 13045.

Прочитано је лекарско уверење под Бр. 85. од 24. новембра пр. године.

Прочитан је протокол секције од 26. новембра пр. год. у акту под Бр. 15889.

Приватни тужилац Љубомир остаје при тужби код полиц. власти под Бр. 14512. која је прочитана с тим да он и сада тужи оптуженога Вељка и тражи да се он за ово дело на казну осуди по закону, у осталом шта тражи кажаће његов заступник Љуб. Јовановић.

Заступник прив. тужиоца г. Јелић каза на име трошкова подвозних у Чачак 200 динара, на име осталих трошкова које мора извршити по обредима 800 динара према њеном имовном стању и на име подизања споменика надгробних 500 дин. А на име трошкова и дангубе и за данашње заступање за властодавца тражи 300 дин. Накнадну реч дају по извршеном извиђању. П. Јелић адв.

Оптужени Вељко каза: да он и сада признаје а признао је и код среске власти да је он покојну Петрију неколико пута избо ножем. Даље каза, пошто сам се одвојио са имањем од оца, ја сам отишао сам у своју кућу у априлу месецу пр. године заједно са женом својом. Исправља на каза да се је од оца оделио пре две године а кућу је направио (у априлу пр. год.) седео је са женом 3—3½ месеца па је по том отишла своје оцу, зато што није хтела с њим да се слаже, јер је он њу звао на копање а она није хтела, те сам, вели, тако сам остао, седећи сам у кући мене је у времену извршенога дела ухватио неки страх зато што су ме нападали Добросав Петровић и Видосав Драгутиновић из Мрчајеваца, зато што сам ја комшија са Добросавом, па сам хтео да посечем једну крушку на удуту а Добросав је казао: „Нека, лако ћемо посећи“, али сам је ја ипак посекао на дан моје славе 14. октобра пр. год., после тога ме је Добросав црвао. После тога, одмах другог дана моје славе Добросав је заједно са Видосавом ноћу ударио поред моје куће и лунао на врата кућна, и то после славе на два дана. Како су ме онда они нападали ја сам се био престравио па сам тако код куће седео и био на опрези.

Јесенас сам имао и сена онде у ливади код куће па сам, вели, продао Вељи кмету и говорио му да исто сено отера по он није.

Волови тужиоца Саве су јели сено и долазили а он их је терао два пута.

То што сам био сам у кући и што сам се с људима завађао као и то што сам на неколико ноћи пред овим делом приметио да ми неко долази, да ли ова жена или други ко, не знам, и што је стока викала и дерала се, а била је зима и мраз па сам изашао престрављен из куће и наишао на убијену Петрију коју сам ножем избо.

Покојна Петрија није ми дала никаквога повода да је повредим и убијем, али сам ја онако уплашен без икаква повода њу убио.

Ја нисам имао намеру раније да Петрију убијем, јер ми она није ништа скривила.

Ја сам оптужену три четири пута ударио зато што није хтела да ми се јави, а ја нисам знао куда је пошла.

У осталом се брани као и код последне власти Бр. 14511.

II дело покушај убиства извршеним над прив. тужиоцем Савом Терзићем из Мрчајеваца.

Приватни тужилац Саво остаје при тужби код последне власти Бр. 16523, тражи осуду и тражи на име претрпљених болова, лечења и дангубе 200 динара и на име трошкова 50 динара, заклеће се да га је оптужени ударио.

Да нисам од њега побегао оптужени би ме заиста убио.

Са оптуженим нисам био у завади, а шта је узрок да ме нападне не знам.

† Саво Терзић.

Прочитано је лекар. уверење у акту под Бр. 16330.

Оптужени Вељко каза: пошто сам Петрију повредио, ја сам се одмах вратио у своју кућу и ту сам стојао, било је јутро а још се није расвануло, после тога приметим да иде неки човек и кад је дошао до Петрије, он је с њоме нешто разговарао, питао је, и по гласу сам познао да је то тужилац Саво. Шта су они говорили не знам. Само сам чуо да је Саво Петрији казао: „Окани ме се“.

После тога је тужилац Саво пошао мојој кући и на мене се издерао, навикнуо и опсовао ми нешто матер шта ли, питајући ме: Шта радим ја? и на мене се навикнуо: шта ћу ја онде а ја сам на то: „а што, шта ћу ја овде“?! Тада сам ја викнуо и опсовао му Бога или сунце, и кад сам ја то опсовао, онда је Саво почео да бежи а ја за њим стигнем га и ударим у раме истим ножем којим сам и Петрију повредио и који ми се сада показује. Са тужиоцем Савом био сам у омрази, јер ме је бедио да сам му неку ствар узео.

Он није имао намеру да тужиоца убије.

На питање суда зашто је појурio за тужиоцем и ножем га ударио кад је после цовања узајамног тужилац од њега побегао, каза: то сам учинио с тога што сам се бојао да он мене не удари.“

У осталом се брани као и код истражне власти под Бр. 16525. који је прочитан.

Остаје и сада при томе да је на приватног тужиоца Саву налетео само зато што је се бојао да Саво на њега не нападне, а не за то што би он за повреду нанету Петрији могао казати власти.

Испит сведока.

Добросав Петровић, тежак из из Мрчајеваца, стар 28. год. неосуђиван, сестра његова била је за тужиоца Љубомира братом иначе способан, каза, као и на испиту код истражне власти Бр. 16524.

Оне ноћи, кад је при сванућу оптужени Вељко повредио Петрију, од прилике око пола ноћи изашао сам из своје куће и чуо сам неке неразумљиве речи, које су долазиле из куће оптуженога Вељка, и које је како се мени чини Вељко изговарао, у време овог дела оптужени је био сам у кући од пре пола године.

Ја са опт. Вељком нисам био у завади а истина смо се мало били споречкали због тога што је он посекао крушку која је била на међи наших имања, али смо после тога лепо живели.

Оптужени Вељко по моме мишљењу није свакад при чистој савести, јер му око младине дође нешто па није при свести. Зашто је жена оптуж. од њега отишла није му познато. Заклеће се, дангубе хоће 10 динара.

† Добросав Петровић.

Перса жена Добросав Петровића из Мрчајеваца, стара 24 године, неосуђивана, показа, као и на испиту код истражне

власти под Бр. 16524, који је прочитан, с тим да је она тога јутра чула два гласа, чија, то не зна, али је један био женска кукњава.

Какав је опт. Вељко и зашто се од жене раздвојио не зна.

Те ноћи, док није свануло, из куће није никако излазила, али је оне ноћи из своје куће чула да долази неки глас из близине куће њене а одакле и чији је — не зна, а тај глас што је чула, чула је око пола ноћи. Заклеће се, дангубе хоће 10 дин.

† Перса ж. Добросав Петровића

Прочитано је уверење о владању оптуженога Вељка.

Државни тужилац остаје при тужби и тражи осуду (Љ. Кордић).

Бранилац оптуженога вели да је оптужени ова дела у бесвесном стању учинио, што се види и из одговора оптуженога; тражи да се опт. Вељко на посматрање у болницу за душевне болести упути, ако томе нема места онда или суд да га благо казни или ослободи казне.

850 динара тражи награде.

Оптужени нема шта више у одбрану своју да наведе до да његова жена њега беди да је онако мало шапав.

Вељко Тошић.

По овоме су сведоци: Добросав и Перса заклетни на своје исказе.

Оверава председник суда

Д. Е. Драгутиновић.

Писар

Ж. Топаловић.

(Свршиће се).

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Суђење по грађ. парницама

а., тужба

Суду општине ивањичке

Прошле године у месецу јуну оправљао сам кућу Милуна Ивовића, абације овдашњег тако: малтерисао покварена места, окречио је како споља тако и изнутра, преноскрио кров који је био рабатан. Око ових послова пробавио сам 20 дана, а надница ми се по погодби имала рачунати по 4 динара, што износи да ми се плати 80 динара. Када сам посао свршио, тражио сам од газда Милуна да ми ову моју зараду исплати, по он ми тада рече да причекам два три дана докле дође до новца. Од тога времена ишао сам к њему више пута да ми ово исплати, по он се увек изговарао да новаца нема и да ће ми платити чим до новца дође. Тако је и до данас.

Како Милун ову суму неће на леп начин да ми плати, принуђен сам тужити га томе суду, са молбом, да га исти осуди, да ми моју зараду у 80 динара плати, да ми накнади плаћену таксу и на име трошка и дангубе десет динара.

За доказ ових мојих навода подносим главну заклетву, коју туженом нудим, а враћену примам.

Оснoв тужбе дуг од надничарске зараде.

Вредност тужбине 80 динара.

Доказ главна заклетва.

29. Марта 1900 г.

Ивањица.

понизан суду

Милоје Илић

зидарски надничар

б., белешка

Рађено у суду општине ивањичке, 4 априла 1900 г. у Ивањици.

Белешка по спору

Милоја Илића, зидарског надничара оvd.

противу

Милуна Ивовића, абације оvd.

Судили су

Председник

Кметови

Бележио писар

због надничарске зараде у

вредности 80 динара

Доказ главна заклетва

На рочишту су обе парничне стране.

Прочитана је тужба тужиоца.

На понуду суда парничари се нису могли поравнати. Тужилац оста у свему при својој тужби. Тражи за да-
нашњи престанак пет динара.

Тужени рече: Диста тужилац је прошле године у ме-
сецу јуну радио на моме имању. Имао је 20 надница. По-
годили смо да му се надница рачуна по четири динара. Када
је посао свршио ја сам му његову зараду платио. Да то нисам
учинио он би своју зараду преко суда тражио. Што није чи-
нио до сада довољан је доказ да није у праву, јер је се за
свој рад наплатио. Шта га побуђује сада да после готово го-
дине дана од мене понова наплату тражи не знам. Но када он
то чини, онда ја молим суд да га од овог неумесног тражења
одбије, јер је ово његово тражење, на основу § 928 ж. грађ.
закона застарело. Заклетву не примам, јер јој према овоме на-
веденом не може бити места. Дангубе тражим 3 динара.

Судски Разлози.

Тужилац сам тужбом својом представља да му тражење
потиче још од месеца јуна прошле године, а тужбу своју из-
носи пред суд тек 26. марта ове године, дакле после девет
месеци. § 928. ж. грађ. законика, обележава застарелост за на-
плату надничарске зараде са роком од 6 месеци. Према овоме
тужиочево право према туженом застарело је и он се има од
свога тражења одбити. Зато суд на основу § 6 и 13. грађ.
судског поступка као надлежан

Пресуђује

Да се тужилац од свога тражења као застарелог одбије,
и плати туженом на име дангубе 2 динара.

Пресуда саопштена парничарима одмах јавно у суду.

Од суда општ. иваничке, 4. априла 1900 г. М. . . . у
Ивањици.

Писар.

Председник Суда
Кметови.

НЗ. заведи белешку и пресуду у протокол суђења.

* * *

Од једног општинског писара добили смо једно овакво
питање, са молбом за упуство при радовима у даним слу-
чајевима.

Дешава се да општински судови пресуде какав спор, и
пошто противу истог нема жалбе од стране осуђенога пред
судом, дају предмет на извршење за наплату. Ова се пресуда
извршује зато што је оглашена за извршну. Међутим осуђени
при извршењу подноси поштански реџенс, да је жалбу преко
поште предао непосредно првостепеном суду. Хоће ли се та-
кова пресуда извршити када жалба од суда коју је он поднео
није стигла?

Ми на ово питање одговарамо: Пресуда се неће извр-
шивати по ње се њено извршење задржати, с тога што је по-
штански реџенс о предаји довољан доказ да је жалба пре-
дата. Но одмах по тој представци општински суд ће, својим
актом умолити првостепени суд да му овај жалбу пошаље.
Првостепени суд на овај захтев жалбу ће послати или ће га
известити да исти не постоји. Када жалба од суда дође, суд
ће општински оценити да ли је иста благовремена или не. Ако
нађе да је благовремена онда ће је са актима спровести
суду на разматрање и решавање, а ако није онда ће исту ре-
шењем својим одбацити као неблаговремено поднету. И ово ре-
шење чека рок извршности своје. Рок је 8 дана. После овога
рока ако не буде жалбе, пресуда се пушта на извршење за
наплату.

Друго питање: тражи нам се објашњење шта ће се ра-
дити са оним предметима који су за суђење испод 20 динара,
а осуђени подноси жалбу. Хоће ли се исти слати првостепеном
суду на разматрање и решавање? Овакве пресуде одмах су из-
вршне и противу њих нема жалбе, као ни противу оних пре-
суда, које су донете на основу главне заклетве, као доказном
средству. Жалба се решењем одбацује и пресуда даје на из-
вршење.

Треће питање: Пред општ. суд долази лице са писменом
или усменом жалбом, да му је неко преорало или заузео зе-
мљиште, затворио пут и т. д., и моли да општ. суд изађе на
лице места и да га у његово право уведе. Тражи да суд до-
несе своју пресуду о томе. Како ће се ова ствар у расправу
узети?

Ево одговора. По § 13. грађ. судског поступка, општински
судови примају тужбе и усмено и писмено. Ако грађанин пред
општински суд долази са неким захтевом за своје право, без
писмене тужбе, онда га је суд дужан протоколарно саслушати,
шта жели и како хоће своју ствар за расправу да преда суду.

Од тужиоца зависи хоће ли он своју представку суду из-
нети као самовлашће од стране дотичног лица и тражити,
да се исти казни на основу § 875. под а., крив. законика или
ће то тражити путем грађанског спора. Ако га тужи за само-
влашће онда општ. суд као надлежан по § 4. полиц. уредбе
узима ствар у поступак за ислеђење, и излази на лице места
да се о тужбеним наводима увери. Ови увиђаји увек се чине
у присуству и тужиоца и туженог, средством кмета, писара и
два одборника. После тога се узима оптужени на коначни од-
говор и износе му се докази, који га терете, како би могао
дати своју одбрану. По овоме суд на основу прибраних доказа
доноси своју пресуду о томе има ли кривице, а тужиоца истом
уводи у своје право. Такса је по чл. 89 а закона о таксама
2 дин. у так. маркама, јер је онда дело иступне природе.

Ако тужилац представља тужбу за суђење по § 6 грађ.
поступка, онда је пре свега нужно сазнати вредност спорног
предмета. Ово се врши вештачењем са једностраним захте-
вом самог тужиоца, који у том случају одређује сва три веш-
така а ови своју одлуку доносе пошто изађу на лице места.
Овом вештачењу присуствује суд. Ако тужилац буде захтевао
вештачење споразумно са туженим онда се поступа по § 248.
и 249. грађ. судског поступка. После овога одређује се ро-
чиште за суђење спора. Ми смо овакве случајеве донели у на-
шем листу и нека се тих примера општински писари у појав-
љеним приликама држе, па неће бити погрешака.

Ако је заузета службеност пута, она се суди по надлеж-
ности § 6. грађ. пост. и § 335. грађ. закона.

Дакле тужба може да буде двојако да се узме као дело
иступне природе и онда се наплаћује такса у корист државне
касе, или грађански спор, када се такса наплаћује по вред-
ности 3% у корист општ. кесе. Каква ће тужба бити зависи
од воље тужиоца.

За излазак на лице места при извиђању по тужби иступне
природе општински суд за своје часнике нема права за на-
плату дијурне. Он тај посао врши увек бесплатно. При веш-
тачењу од стране вештака у грађ. спору наплаћује се ди-
јурна само за вештаке, а часници општ. присуствују вешта-
чењу тако исто бесплатно.

Ш Е Т Њ А

НОВЕЛА

од Ги де Мопасана

Књиговођа у радњи Ла Биз и Комп., стари Лера, који је
баш сада изишао из канцеларије, застаде неколико тренутака,
засењен пурпурним сјајем сунца, које је залазило.

Он је целог дана радио при слабој светлости лампе, у
дворишту, у углу једне собице, која је била уска и дубока као
какав бунар. Мала соба, у којој је већ четрдесет година из
дана у дан радио, била је тако мрачна, да се је чак и у по-
зном лету једва могло радити дању од 11—3 сахата без лампе.
Соба је увек била влажна и хладна, а испарења, што су кроз
прозор из дворашта продирала, беху емрадна и кужна.

Има већ четрдесет година како Лера долази свакога дана
у осам часова у ту хапсану, где је погнут над својим књи-
гама као ревносан и добар чиновник остајао до седам ча-
сова у вече.

Бејаше у почетку имао хиљаду и пет стотина франака а
сада је дотерао до три хиљаде франака годишње.

Остао је не жењен, јер му средства не допуштаху да
се ожени.

Никакве радости није имао, али и његова душа ни за
чим није жудела. По кат-кад, када је био уморен својим мо-
нотоним и напорним радом, обузимаше га платонска жеља:

— Ах, Боже, кад бих имао пет хиљада фуната ренте, тада
бих свој живот лепо удесио!

Али он није могао удесити свој живот, јер му то не до-
звољаваше његова месечна плата.

Његов је живот текао без догађаја и без икакве наде. Чак се у њему није могла развити ни способност за сањање, јер није био особито славољубив.

У својој двадесет првој години ступио је у радњу Ла Биза и Комп. и више је није остављао.

Године 1856. изгубио је свога оца а после три године умрла му је и мати.

Од тада је само један једини пут променио стан и то 1868. г. када му је газда повисио кирију.

Свакога јутра у шест часова уплашио би га његов будилник оним ужасним скандалом који проузрокује откачени ланац.

Два пута, пак, године 1866 и 74 бејаше се механизам покварио, ма да он томе није знао узрока.

Он се је обукао, наместио своју постељу, почистио своју собу и избрисао своју столицу и свој намештај. Цео тај посао трајао је сахат и по.

Затим је изашао из свога стана, купио је земичку у пекарници, чијих је једанаест сопственика познавао, и, потом је одлазио у канцеларију штрикајући уз пут мали хлебац.

Тако је цео свој живот преживео у оној мрачној канцеларији. Бејаше ступио као шегрт господина Бримана, надајући се да ће некада добити његово место.

То место бејаше и добио и од тада не очекиваше ништа више.

Све оне успомене које другим људима у току њихова живота остану, њему бејашу непознате. Живот му је био монотон, не имађаше никакве веселе или трагичне љубавне односе, никаква пустоловна путовања, у кратко ниједан од свих оних случајева коју има једна слободна егзистенција.

Дани, недеље, месеци, времена, године бејашу истоветне. У исти час свакога дана устајао је из постеље, излазио је, долазио у биро, ручао, опет одлазио у биро, враћао се, вечеравао, легао у постељу и никад се није прекидала монотона истоветност његових делања, доживљаја и мисли.

Пређе је виђао у своме малом, округлом огледалу, које му је остало од његова претходника, плаве бркове и лепо очешћану косу; сада је сваке вечери пре спавања виђао у истом огледалу беле бркове и ћелаву главу.

Четрдесет је година тако протекло брзо, празне као један једини жалосни дан или као часови ружне ноћи! Четрдесет година а да му није ништа остало, бар само успомена, или каква несрећа после смрти његових родитеља.

Оне вечери Лера, засењен пурпурним сјајем сунца које је залазило застаде изненадно на улици пред својим вратима, и место да оде своме стану, хтео је пре вечере да се мало прошета, што је чинио четири или пет пута преко године.

Он стиже до булевара где је била читава река од људи под расцветалим дрвећем. Било је то пролетње вече, једно од оних топлих благих вечери, које нас опија и раздрага.

Лера је ишао ситним корацама као што то чине стари људи; његово око се радосно сјајило и он је био срећан у општој радости коју је изазвало ово пролетње вече.

Доспео је до Јелисејских поља и, одушевљен дахом младости који је у ваздуху био, продужи свој пут и даље.

Цело се небо блистало. Тавна маса тријумфалне капије у позадини сјајнога неба бејаше се издигла и усправила као некакав див у ватри.

Када стари књиговођа бејаше стигао пред тај огромни споменик, осетио је глад и уђе у једну кафану да једе. Вечера, која му бејаше постављена на пољу, састојала се из пилетине, салате и шпартле; господин Лера већ одавна није тако вечерао. За време јела попио је пола боце финог бордовског вина, затим је попио шољу кафе, што је врло ретко чинио, и најзад још једну чашицу финог коњака.

Када бејаше платно осећање се са свим весео и распожен, а мало и пијан, као да се преобразио.

Он рече себи: То је било добро вече; сад хоћу да продужим своју шетњу и да одем до уласка у Булоњску шуму.

И он иђаше даље.

Паде му на памет једна стара песма коју му је једанпут певала нека његова сусетка.

Он је те четири строфе певушио бесконачно и почињао опет из почетка.

Над Паризом се бејаше спустила ноћ, запарна, бескрајна ноћ. Лера је ишао стазом Булоњске шуме и следовао колима,

колима која су мимо њега пролазила. Са својим упаљеним фењерима пролазили су фијакери мимо њега један за другим, тако, да се свакога тренутка могао видети загрљени пар, жена у белој хаљини и човек у црном капуту.

Била је то дуга љубавна процесија под звезданим небом. Кола за колима су долазила и одлазила и у њима сеђаху парови, неми, једно уз друго стиснути, изгубљени у усхићењу, дршћући од љубавне жудње и очекивања скорога загрљаја. Топла ноћ изгледаше да је пуна пољубаца, који су се околом лепршали и лебдели чинећи својим дахом ваздух слadak и ватрен.

Сви ти људи, који се држаху у загрљају, које је опијала једна жудња и једна мисао дисали су из себе формалну љубавну грозницу. Сва та кола пуна пољубаца испуњаваху ваздух нежним и узбуђеним осећајима.

Лера је сада ишао мало лакше и најзад је сео на клупу да види како поред њега пролазе кола у којима сеђаше љубав.

У исто време седе поред њега и нека жена, приближи се са свим њему и ослови га:

— Добар дав, мали.

Он не одговори.

— Буди љубазан, срце моје, видећеш да сам ја врло красна.

— Он рече:

— Ви се варате.

Али она метну своју руку међу његове.

— Та немој бити луд, саслушај ме!

Он устаде и удали се тужан и невесео.

Сто корака даље приђе му друга жена.

— Зар нећете да седнете мало поред мене, дражесни млади човече?

Он јој рече:

— Зашто ви управо водите тај занат?

Она се усправи пред њим и рече са свим промењеним, суровим и пакосним гласом:

— Господе Боже, та ја то не чиним ради свога задовољства!

Он је упита својим благим гласом:

— Али шта вас приморава на то?

Она замумла:

— Мора да се живи, ето то је та несрећа.

И певушећи удали се.

Господин Лера застаде у препашћен. Дођоше и друге женске које су га ословљавале и мамиле.

Све га је више и јаче обузимала нека туга, неки бол.

Опет је сео на клупу; и кола још су непрестано пролазила.

— Боље би било да нисам дошао овамо, мишљаше он, ја сам се сасвим изменио и преобразио.

Поче премишљати о тој љубави; о оној за новац и о овој из страсти, поче мислити на све оне плаћене и својеволне пољупце, које је видео.

Љубав! Он у своме животу бејаше имао случајно само две или три женске, јер му његова средства не допуштаху никакве екстраваганције.

Помишљао је на живот који је он проводио, на живот који се тако разликовао од живота свих других, на свој тужни, жалосни, монотони пусти живот.

Има створења која заиста немају среће; и изненадно као да се густи вео исцепао и смакнуо са његових очију угледао је он и упознао беду, безграницну, јединствену беду своје егзистенције: Беду која је стајала за њим, садашњу беду и беду, коју је још имао пред собом. Последњи дани као први, ништа нема пред њим, ништа за њим, ништа око њега, ништа у његовом срцу, ништа није било његово! Ништа! Ништа!

Вожња на колима још је непрестано трајала, он је још једнако посматрао како долазе и ишчезавају два нема загрљена бића при брзом пролазу отворених кола.

Изгледало му је као да је цело човечанство, опијено радом, весељем и срећом, дефиловало пред њим и само је он био усамљен, — сасвим сам, не могући ништа друго него само да их посматра. — Он ће и сутра бити сам, он ће увек бити сам, усамљен ниједан други човек није!

Он устаде, пође неколико корака напред и седе опет изненадно на најближу клупу као да се бејаше од дуге шетње уморио.

Чему је имао да се нада? Шта је имао да очекује?

Ништа!

Мислио је како то мора бити лепо кад се у старости дође кући и кад се нађу мала брбљава деца. О, постати стар то је слатко, кад смо опкољени створовима, који нама имају да захвале за свој живот, који нас љубе и нама се умињавају, који нам нежне и лепе речи зборе, који срце опет крепе и у свему нас теше!

А кад он помисли на своју малу, пусту, тужну и бедну собу, у коју ничија нога сем његове није крочила! Бдно осећање обузе му срце. И та соба му се сада учини још жалоснија од његовог малог бироа.

Нико му није долазио, нико није говорио са њим, соба му беше мртва и нема; ниједан човечији глас није одјекнуо у њој. Могло би се рећи да зидови рефлектују по нешто од оних људи, који између њих станују, ма што год од њихова бића, њихова спаса, њихова говора. Оне куће у којима станују срећне породице, веселије су од оних у којима станују бедници.

Његова је соба била празна у успоменама као и његов живот. И он се је ужаснуо при помисли да ће опет савим сам самцит ући у ту собу, лећи у своју постељу и посвршавати све оне радове и послове, које је сваке вечери чинио.

И да би се што више удалио од тога свога жалоснога стана, и да би одложио тренутак повратка у свој стан, он је устао, и изненадно ударио путем у најближу стазу Булоњске шуме, отишао у један цбун и сео на траву.

Око себе, над собом, свуда је чуо бескрајан силан шум, који се је састојао из безбројних и различних гласова, чуо је неко потмуло зујање које је долазило из близа и из далека, неко огромно шумтање и жуборење живота.

То је био дах Париза, који је дисао као какво силно биће.

Сунце је већ високо одекочило и разлевало читаву реку светлости преко Булоњске шуме. Већ је приспело неколико кола, а јахачи су летели на својим коњима.

Један пар сави полако у неку пусту стазу. Млада жена подиже своје очи и опази нешто тамно у гранама; показа руком то и упита зачуђено и љубопитљиво:

— Гле! Шта је оно?

И наједанпут, дркнувши клону у наручја свога пратиоца, који ју је морао спустити на траву. Дозвани чувари одсекосе са грана некога старог човека, који се бејаше својим кајишем обесио.

Констатовано је да је смрт наступила већ прошле вечери. Из хартија које су код њега нађене, видело је се да је био књиговођа у радњи Ла Биза и комп., и да се звао Лера. Сагласили су се, да је то био случај самоубиства, чији узрок, разуме се нису могли ни слутити.

Можда је он то учинио у наступу лудила?

Београд 6/IV 1900 г.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

53

— Заиста не! раздражено потврди Раскољников.

— Не? Ви тако мислите? настави Свидригајлов и промери га лагано. — А шта ћемо ако се умује овако (та, помози -дете ми): »Привиђења су, тако рећи, делићи и одломци осталих светова, њихов почетак. Здрав човек, разуме се, нема зашто да их привиђа, јер је здрав човек највиши човек ове земље, па онда свакако ваља да живи животом земаљским ради потпуности и реда. Е, али нека се ма и најмање разболи, нека се једва тек поремети нормални земаљски поредак у организму, одмах се почиња могућност другог света; и што је ко болеснији тим је у већем додиру с другим светом, пошто кад један прави човек умре он правце прелази у други свет«. Ја сам то давно закључио. Ако верујете у будући живот, онда се може и том закључку веровати.

— Ја не верујем у будући живот, рече Раскољников.

Свидригајлов сеђаше замишљен.

— А шта ћемо ако су тамо сами пауци, или нешто налик на то? упита одједном.

»Овај је сметен«, помисли Раскољников.

— Јер ми вазда замишљамо вечност као идеју која се не може да схвати, као нешто огромно, сувише огромно. А зашто баш огромно? Кад, уместо свега тога, замислите само, тамо се нађе једна собица, почадила, по свима угловима пауци, и то је онда сва вечност. Мени се, знате, вечност на тај начин представља.

— И зар ви не замишљате ништа, баш ништа утешније и истинитије од тога! узвикну Раскољников болно.

— Истинитије? Како се то може дознати; можда је ово баш истинита и права вечност; па знате, ја бих то тако навлаш и створио, учинио бих свакако да тако буде, одговори Свидригајлов осмејкујући се.

Раскољникова одједном подузме нека хладноћа кад чу тај несмислен одговор. Свидригајлов подиже главу, гледаше га стално и дуго, па одједном прене у смех.

— Не, ево шта, повиче он, пре по часа ми се нисмо ни знали, сматрали се за непријатеље, између нас постоји једна нерешена ствар; ми смо ту ствар отурили и стали ту мудровати по књизи! Па зар нисам право казао, да смо ми једне горе лист.

— Престаните, молим вас, раздражљиво настави Раскољников, допустите замолити вас да се што пре изјасните и да ми кажете шта ми је донело ту част да ме ви својом походом удостојите...и...и... ја хитам, немам кад... хоћу да идем из дво-ришта.

— Како је по вољи, како је по вољи, ево. Ваша сестрица Авдоћа Романовна се удаје за господина Лужина, Петра Петровића?

— Да ли се може изоставити свако питање о мојој сестри, и не спомињати јој имена? Ја шта више и не разумем како ви смете њено име преда мном да изговарате, ако сте ви доиста Свидригајлов,

— Па зар се ви не досећате, ја сам и дошао зато да о њој говорим,

— Лепо; говорите, али брже!

— Уверен сам да ви о томе господину Лужину, моме рођаку по жени, имате већ своје мишљење, ништа зато што сте га тек пре по часа видели, или сте о њему чули што тачно и верно. Није он муж за Авдоћу Романовну. Како ја мислим Авдоћа се Романовна у тој ствари само пожртвовала племенито и обзирно ради... ради своје породице. Мени се учинило, после свега што сам ја о вама слушао, да бисте ви, са своје стране, били врло задовољни кад се тај брак не би остварио, а интереси да се не поремете тиме. А сад, кад сам вас и лично познао, ја сам у то и уверен.

— Од вас је све то врло наивно, опростите, али хтедох рећи: смело, рече Раскољников.

Другим — речима, ви тиме изражавате да ја гледам свој џеп. Будите спокојни, Родијоне Романовићу; кад бих ја за своју добит радио не бих овако отворено говорио, та нисам ја савим луд. С те стране ево да вам кажем ја једну психолошку чудноватост. Мало пре сам вам, правдајући своју љубав према Авдоћи Романовној, говорио да сам ја био само жртва. Е па сад знајте, да ја више не осећам никакве љубави, и-никакве, јер је чак и мени самом чудновато како сам и ја могао доиста нешто да осећам...

— То долази од беспослености и неуредности.

— Одиста, ја сам човек беспослен и неуредан. Али, међутим, ваша сестрица има толико преимућстава, да сам се чак и ја морао неком утиску покорити. Али све је то ништа, како сада и сам увиђам.

— Јесте ли то давно увидели?

— Опажао сам и пређе, а пре три дана сам савршено уверен, готово од оног часа кад сам у Петроград стигао. Али ја сам још у Москви уображавао да идем добити руку Авдоће Романовне, и да се такмичим са господином Лужином.

— Опростите што вас прекидам, станите, молим вам: може ли се ствар мало скратити, па да пређете одмах на смер ваше походе? Ја хитам, треба да одем одавде...

— С највећим задовољством. Нашавши се овде и одлучивши да предузнем неко... путовање, ја сам зажелио прво да претходно учиним неки распоред. Деца су ми остала код своје тетке; она су богата; ја лично нисам им ни потребан. Зар сам ја неки отац! За себе сам узео само онолико, колико ми

је пре годину дана поклонила Марта Петровна. То је доста од мене. Опростите, одмах ћу прећи на ствар. Пред пут, који ће се можда и остварити, хоћу и с господином Лужином да свршим. Не с тога, што га ја не бих могао никако да трим више, али ипак због њега је и потекла она моја завада са Мартом Петровном, пошто сам дознао да је она ту свадбу и удешила. Желим да се видим с Авдоњом Романовном посредством вас, и, ако хоћете у вашем присуству да јој објасним, прво, да од господина Лужина неће имати никаква добра и користи, него, поуздано, чак и очита уштрба. Затим, кад измолим у ње опроштаја, за све ове скорашње непријатности, ја бих је поупитао за допуштење да јој оставим десет хиљада рубаља и на тај начин да олакшам раскид с господином Лужином, раскид коме, уверен сам, ни она сама не би била противна, само кад би се могућност показала.

— Али ви сте заиста, заиста полудели! узвикне Раскољников не толико ужљубљен колико задивљен. — Како смете тако да говорите!

— Знао сам да ћете викати; али, прво, ма да и нисам богат, ипак то десет хиљада рубаља што имам слободни су, то јест, сасвим, али сасвим непотребни су ми. Неће ли Авдоња Романовна да их прими, ја ћу можда глупо да их употребим. То је једно. Друго: савест ми је сасвим мирна; без каквих намера нудим ово. Веровали или не, али ћете напослетку за то сазнати и ви и Авдоња Романовна. Сва је ствар у томе, што сам доиста допринео нешто непријатности и трчања многопоштованој вашој сестрици; и свакако, осећам искрено кајање, и желим топло, из свег срца, — не да се тиме откупим, не да исплатим непријатности, него просто на просто, желим да јој какво добро учиним, на основу тога, што нисам ја, озбиљно рећи, узео привилегију на то да само злџо чиним. Кад би у мојој понуди било ма и милионити део каквог рачуна, ја онда не бих овако отворено ни нудио, нити бих нудио само десет хиљада, кад сам јој тек пре пет недеља понудио и више. Осим тога, можда ћу се ја врло, врло брзо оженити једном девојком, па по томе, разуме се, и све сумње о неким покушајима мојим против Авдоње Романовне онда саме по себи се уништавају. Напослетку, велим, да полазећи за господина Лужина, Авдоња Романовна узима те исте повце, само с друге стране. Па се не љутите, Родијоне Романовићу, него размислите мирно и хладнокрвно.

Док је то говорио Свидригајлов и сам беше необично хладан и миран.

— Молим вас, довршујте, рече Раскољников. У сваком случају то је неопростљива смелост.

— Нимало. После тога човек човеку на овоме свету може само зла чинити, а немати права учинити ни мрвице добра, све због ништавних усвојених формалности. То је ружно и бесмислено. Ето кад бих ја, например умро и ту суму завештао вашој сестри, да ли би се она и тада одрекла примања?

— Врло лако може бити и то.

— Али, то неће бити тако. У осталом, не, и нека буде не, али десет хиљада лепа је то сумица, на случај потребе. Свакако молим вас да ово што сам рекао саопштите Авдоњи Романовној.

— Не, нећу.

— Онда, Родијоне Романовићу, ја ћу бити приморан сам да се постарам за лично виђење с њоме, и мораћу је узнемирити.

— А кад би јој саопштио ја, ви не бисте тражили прилике за лично виђење?

— Не знам, одиста, како да вам кажем. Баш бих желео врло једном да се видимо.

— Не надајте се.

— Жао ми је. У осталом, ви ме не знате. Можемо, ако хоћете, да се више зближимо.

— Ви мислите да би се ми могли зближити?

— А зашто пак не? осмехнувши се рече Свидригајлов, устане и узме капу. Ја до душе нисам рад да вас веома узнемирим, и дошавши овамо ја нисам веома много ни тражио ни очекивао, премда, узгред речено, ваша ме физиономија још јуче изјутра веома изненадила и запрепастила...

— А где сте ме ви јуче изјутра видели? узнемирено упита Раскољников

(Наставиће се).

ЛЕПО ДРУШТВО

— У БЕОГРАДСКОЈ КОЛУБАРИ —

„Да саставимо једно лепо друштво“, чешће говораше Паун Бокић из Лукавице, са сваким, кога је његово бистро око опазило, да је готов, да преступи сваку заповест Божију. Тако је он говорио на Св. Тому, на лазаревачком вашару и са Миљком Стојановићем, из Крушчице, из среза ариљског (за кога, доцније причаше, „е једва се намерих на ваљана момка“), да саставимо једно лепо друштво, Миљко, па ће бити пара као кише, јер је овај луди геак грдне паре узео за шљиве, биће и за мене и за вас, да уживамо за целу годину дана! Немој, да се бојиш ничега, ето, ја сам држао толике хајдуке, па ми баш ништа не могоше ни полиција ни суд! Свима сам ја умео подвалити. Знаш, ја онако вичем на хајдуке, па чак идем капетану, те му, ко бајаги проказујем јатаке и разводим потеру а ајдуци пирују ли пирују у Пауновој кући! Само једном хтедоше ми подвалити. Вануше изненада да ми претресу кућу због ајдука Преловића, али и ту је Паун био мајстор. Надао сам се таквом колачу. Претресоме све, па ништа не нађоше и ако је ајдук био ту. Имао сам један велики амбар за брашно, па сам га био преградио, до пола је озго било брашно, а доле беше шупљине и ето ту сам ја њега спаковао дању, кад је требало да се одмара“.

Паун није морао оволико бити „красноречив“, јер се и Миљко истим идејама носио, па се и он обрадовао што се намерио на „добра и вешта човека“. Они су брзо склопили „савез“ и решише, да још кога друга прикупе, јер посао, који су смислили предузети, прилично је потежак. Паун је одвео Миљка својој кући и ту се оба баце у студију, „свог важног предузећа“, па га је тако прикривеног држао и хранио скоро месец дана.

Паун је стари јатак хајдучки, ванредак вештак за припремање злочинних дела, ванредан вештак за прикривање трагова и човек, који је вечно живео од тог заната. Само је једном био под судом, па и тад се извукао као невин. Он је био отац и душа потоње хајдучије у овом срезу, па се ипак здрав и читав извуче. И од тада свет поче веровати, да се њему не може ништа, и да је он нека сила, које се треба прибојавати! И одиста, многи људи частили су га и чинили му, само да не навуку на себе гнев свемоћног Пауна, јер тешко ономе, коме он загрми: „знаш ли ти ко је Паун!“

Нестаде хајдука, па неста и живота за Пауна, и он се реши, да опет удари у стари занат — да опет оживи хајдучију у питомој Колубари, на раскрсници четири округа.

Миљко, тек што је пуштен са робије, млад, здрав, дрзак — жива згода за Пауна!

3. новембра пр. год., Миљко пређе преко Колубаре у тамнавски срез, да потражи друштва, јер је већ настало време „раду“. У кладничкој механи, састане се (као да су раније уговорили) са Миладином Илићем — Дедовићем из Трнаве, Танасијем Луковићем, (који је код ужичког суда одговарао за разбојништво) и Радојем Спасојевићем из Беле Реке, сва три из среза златиборског. Ова тројица задржавали су се у Тамнави, надничећи по разним селима. Договор Миљка са овима био је брзо свршен и они око два часа по поноћи већ су били код Пауна који их је жељно очекивао. „Руке шире у лице се љубе“ ове рђе и кукавице, а Паун их служи и хладном и вареном ракијом.

Сутра дан спрема се „свијетло оружје“, јунаци се премештају у вајат и затварају, да се рахат одморе; долази Аћим Марковић, из истог села, зет Паунов, кога таст представља „лепом друштву“, да ће он њих провести и одвести где треба.

5. новембра, у вече око 7 часова, крену се Миљко, Миладин, Танасије, Радоје и Аћим на посао. Паун, стари лопов, лепо им разложи, како би за целу ствар било опасно, да и он оде, већ да он треба да буде у Лазаревцу, да осматра и да буде на видуку, да се нико не би сетио да су ту његови прсти умешани. Тако је он провео целу ноћ бекријајући у Лазаревцу и лукавичкој механи у друштву са још 4—5 бекрија, које су му требале да послуже као сведоци где је био у времену извршеног дела, ако би га каква напаст снашла.

Те су ноћи запиштале и закукале две куће у Дрену: Драгутина и Драгомира браће Пантелића и Драгутина Ђорђевића. Аћим је изазивао ове људе, па са Радојем остајао у авлији,

Срећко

Паун

Миладин

Танасије

Радоје

Аћим

на стражи, Миљко је држао врата и куражио, а Миладин и Танасије у кући везивали, зостављали и изнуђавали новац, са којим су се јадне жртве тешко растајале, јер то им беше њихова крвава мука зарађена преко целе године. Кад су муке додијале дадоше им све шта су имали и они им однесоше 1448 динара.

Овај догађај ми смо још у новембру саопштили својим читаоцима, на овом месту.

Одмах по свршеном делу, Миљко, Миладин, Танасије и Радоје растану се са Аћимом, пошто му платише његов „труд“, па пређу преко Колубаре у Тамнаву. Тамо у путу поделе „ћар“, само што је Миљко за себе и за Пауна задржао већи део.

Жртве овог злочина виделе су само Миладина и Танасија, сасвим непозната лица, и изгледаше, да ће овај догађај тама да покрије. Ма да никаквих трагова не бејаше, полиција је живо радила, јер су за њу интересни случаји баш ови, где трагова нема и где треба да се огледа њена делателност.

Миљко и Миладин растану се на Убу, па Миљко одатле оде са својим побратимом Срећком Максимовићем из Докмира, код овога у госте. Срећко је за убиство брата био осуђен 1889. год. на смрт, па му та казна замењена са 20 год. робије и он је 1898. год. већ био код куће. Са Миљком се на робији побратимио. Дакле, ово је одиста било „лепо друштво“ које је могао склопити само стари виртуоз — лупеж Паун.

После дренског догађаја, на неколико дана, скупе се: Миљко, Миладин, Танасије, Радоје и Срећко у забрану Давидовића, у Гвозденовићу, да се споразуму о новом послу, али Миљко, услед страха, што је Паун већ затворен, поквари тај посао и затражи од побратима свој новац, који му је дао на чување, па да иде кући, у окр. ужички. Али ту су сада биле јаде за побратиме, јер се побратиму Срећку паре не дају. Срећко се одваја од Миљка и шапуће са осталим: „видите ли ви ову лопужу, где ме напада за неке паре и ја ћу због њега да страдам, а и ви сте пропали, јер је Паун Миљка одао, а вас не зна. Док Миљко падне власти одосте и ви под лед.“ Друштво потпуно одобри разлоге Срећкове као сасвим умесне. Договор њихов одмах се привео у дело: Миљко је млатнут неколико пута револвером у главу, па онда ножем заклан као јагње. Одатле га одвуку и баце у јаругу, у један трњак, и побратим се раста са побратимом не са сузом већ са осмехом пуним задовољства.

Извиђајем после неколико дана, констатовало се, да је нађен неки непознат Ужичанин заклан и акта остављена у архиву. Друштво се разишло својим кућама. Миљка више нема,

а Паун упорно тврђаше да више никог не зна осим Миљка, о коме не беше ни трага ни гласа.

* * *

Благодарени ревносном раду полиције, зликовци су похватани и у своје време спроведени на осуду, првостепеном суду округа београдског.

На дан 1. овог мес. био је претрес окривљенима, који је заинтересовао велики број грађана београдских. Тога дана осуђени су и то: Миладин Илић из Трнаве, Танасије Лукић и Радоје Спасојевић из Беле Реке, на смрт; Паун Ђокић из Лукавице на 20 година робије у тешком окову, а Аћим Марковић из Лукавице и Срећко Маленовић из Докмира, пуштени су као невини.

Док пресуда пређе кроз више судове и постане извршном, вратићемо се на ову ствар, јер је и горњи опис описан пре изречене пресуде код првостепеног суда.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА.

Александар Н. сајција. Још новембра месеца прошле године, ово је лице тражено преко нашег листа расписом начелника среза космајског, (Бр. 15761.) за то, што је на варалички начин покупило ценне сатове у вароши Младеновцу од више њих, под погодбом да их као мајстор од тога заната оправи, па у место тога, оно је некуда заједно са покупљеним сатовима побегло.

Људи, који су с овом индивидуом долазили у додир запамтили су да му је име Александар, (ако и ово није лажно) али презиме његово нити су знали ни чули, с тога му је у распису дато име: Александар Н. — По једној достави, овај је Александар хрватске народности, има мајку у Загребу, код које је као и отишао после извршене преваре и бегства. По другој достави Александар је опет прешао амо код нас у Србију. У цели, да се овај кривац за већ учињено дело казни, а и да се спречи, да не би опет подобне преваре у другом ком крају наше отаџбине учинио, ми му доносимо ову слику и скрећемо пажњу свима полицијским и општинским властима, да за његов проналазак учине што треба. (Бр. 28246/99 Упр. града Београда).

ТРАЖИ СЕ

Миливоје син Милице Богданове из Београда, који је био као берберски ученик код Андреје берберина на Зереку, 8. ов. мес. отумарао је незнано где. Миливоје има 13 год. стааса повисоког, сувоњав, косе смеђе, носа великог; од одећа има црни капут и панталоне од сегелтуха, на глави шешир, а на ногама ципеле. О проналаску Миливојевом треба известити Управу града Београда, с позивом на Бр. 10960.